

Insändare:

Elefanten i rummet – dimridåer och självbedrägeri i klimatdebatten

Corona-pandemin har lagt ett lock på klimatdebatten som på så mycket annat. När vi nu kan skönja ett slut på virusets härjningar, är de dags att återuppta diskussionen om vår framtid, utan dimridåer och självbedrägeri.

Idag får man leta efter grupperingar, som på allvar hävdar att den ökade CO₂-halten i atmosfären inte är huvudorsak till höjningen av jordytans medeltemperatur och kommer att leda till ökenutbredning, fler naturkatastrofer och så småningom en dramatisk höjning av havsnivån. Nästan ingen förnekar heller att den dominerande orsaken till CO₂-utsläppen där en användningen av fossila bränslen, dvs kol, olja och naturgas.

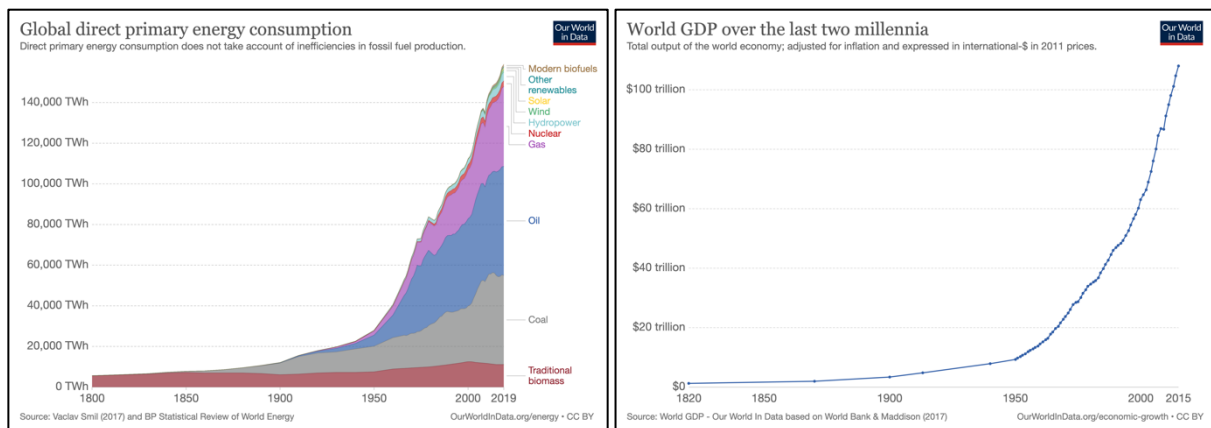
Konferenser hålls och avtal skrivs under, men det är ”mycket snack och lite verkstad”. Det mesta skjuts på framtiden eller leder till återvändsgränder. Låt mig ta några exempel.

- Kina har deklarerat att landet ska vara klimatneutralt 2060, men ökar produktionen av kol med hänvisning till behovet av ekonomisk stimulans under Corona-pandemin.
- I Sverige subventioneras elbilar med hänvisning till miljön, trots att produktionen av batterier i huvudsak görs med fossilt bränsle. Inte heller finns någon lösning på elförsörjningen till bilparkens framtida drift.
- ”Smarta” elmätare installerades i våra elnät till stora kostnader för att vi skulle bli medvetna om vår elkonsumtion. Pengar i sjön, eftersom elförbrukningen fortsätter att stiga.
- Ordföranden i EU-kommissionen, Ursula von der Leyen, lanserade för en tid sedan AI (artificiell intelligens) som en lösning på klimatkrisen för Europas del. Alla applåderade entusiastiskt utan att för ett ögonblick reflektera över att utbyggnad och drift ett europeiskt AI-nätverk kommer att kräva stora mängder fossil energi.

Det finns hur många exempel som helst. Den rådande uppfattningen idag är att det finns tekniska lösningar på klimatkrisen. Det som ”glöms bort” är att teknisk utveckling syftar till att använda mer energi istället för mänskligt arbete. Att förespråka ”grön teknik” är därför lurendrejeri. Den blir bara ett komplement till den gamla tekniken som motor för ekonomisk tillväxt. Det är klart att det är sämre ur klimatsynpunkt att producera kryssningsrobotar än solceller till våra hustak, men det bästa är att inte producera någonting.

För något år sedan blev jag uppmärksam på ett grundläggande samband mellan energiförbrukning och ekonomisk tillväxt, som jag tidigare inte reflekterat över. Ett Facebook-inlägg från en av mina vänner innehöll en länk till ett diagram, som visar utvecklingen av den globala energiförbrukningen per energislag sedan 1800-talets början, se figur nedan. Tvärt emot uppfattningen, som många har, minskar inte den fossila andelen, den ökar och låg 2019 över 85%!

Jämför man med hur den globala ekonomin utvecklats under samma period, vilket visas i den andra figuren, ser man att kurvorna är i stort sett identiska. Det är uppenbart att den ekonomiska utvecklingen under de två senaste århundradena är baserad på kol, olja och gas och inget annat! (Bilder från www.ourworldindata.org)

Det här är vad jag kallar elefanten i rummet – *fortsatt ekonomisk tillväxt förutsätter ökad förbrukning av fossila bränslen och kommer därför att leda till en klimatkatastrof*. Därför måste frågan om tillväxt in i klimatdebatten. Allt annat är självbedrägeri eller försök att lägga ut dimridåer.

Nu invänder säkert en del och säger att Sverige minsann har en mer klimativänlig energikonsumtion. Förvisso sant, men rätt ointressant då klimatet inte känner några nationsgränser.

Det kan synas förmätet att vilja hejda den ekonomiska tillväxten då behovet av förbättrade levnadsvillkor är enormt för stora delar av jordens befolkning. Det är emellertid inte en konsekvens av mitt resonemang. Storförbrukarna av energi hittar vi inte i de fattiga eller outvecklade delarna av världen, utan i ett bälte från Nordamerika över Europa till Asiens ostkust. Där behöver ekonomin bromsas ner, medan tillväxt istället kan ske där den behövs som mest.

Är det möjligt att genomföra? Kanske är det en för besk medicin, speciellt för dem som berikar sig på vinsterna av varu- och tjänsteproduktion, men också för oss som vant oss vid att få det allt bättre.

Har vi något alternativ? Inte vad jag kan se. Den ”gröna” teknikens lilla rännil leder in i återvändsgränder, medan teknikutvecklingens huvudfåra fokuserar på underhållning, bekvämlighet och krig. Det är dags att klimatdebatten tar sig an det verkliga problemet – hur vi ska kunna hejda den ekonomiska tillväxten.